

WOJEWÓDZKIE REKOMENDACJE
W ZAKRESIE ZASAD

TRANSPORTU PACJENTÓW DOROSŁYCH Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI
PRZEZ ZESPOŁY RATOWNICTWA MEDYCZNEGO DO SZPITALI

Zasadniczym czynnikiem decydującym o wyborze szpitala, do którego ma być transportowany pacjent z zaburzeniami psychicznymi jest ocena:

- stanu somatycznego,
- stanu psychicznego,
- przyczyny stanu nagłego zagrożenia zdrowotnego,
- obecności objawów sugerujących podłoże organiczne.

Należy pamiętać, że zaburzenia psychiczne mogą być spowodowane zaburzeniami somatycznymi.

Transport pacjenta do szpitala właściwego ze względu na stan pacjenta:

- skraca czas uzyskania specjalistycznej opieki medycznej,
- redukuje obciążenie szpitalnych oddziałów ratunkowych/ izb przyjęć,
- zmniejsza stres u pacjenta i jego rodziny.

Odsyłanie pacjentów między szpitalami:

- powoduje traumatyzację oraz zwiększa poziom stresu u pacjenta,
- wydłuża czas uzyskania pomocy.

Transport pacjenta między szpitalami zapewnia ten szpital, w którym przebywa pacjent.

I. PACJENT W STANIE NAGŁEGO ZAGROŻENIA ZDROWOTNEGO
WYWOŁANYM WYŁĄCZNIE ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI

Gdy **podstawowym** problemem zdrowotnym wymagającym leczenia w warunkach szpitalnych są **zaburzenia psychiczne**, a:

- stan somatyczny jest stabilny,
- brak podejrzeń o tło organiczne,
- objawy wskazują przede wszystkim na zaburzenia psychiczne,
- brak jest potrzeby przeprowadzenia pilnych badań laboratoryjnych lub obrazowych

pacjenta należy transportować do najbliższego szpitala z oddziałem psychiatrii, niezależnie od miejsca zamieszkania czy granic województwa.

Oddziały psychiatrii w województwie warmińsko-mazurskim:

1. Wojewódzki Zespół Lecznictwa Psychiatrycznego w Olsztynie,
Al. Wojska Polskiego 35, 10-228 Olsztyn

telefon: (89) 5232 333, (89) 5232 444
adres email: info@uw.olsztyn.pl
strona www: gov.pl/web/uw-warminsko-mazurski
adres e-Doręczeń: AE:PL-63617-21139-RGDWI-27

Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie
adres: Al. Marsz. J. Piłsudskiego 7/9, 10-575 Olsztyn

Oddział psychiatryczny (ogólny), tel. 89 678 52 75

2. **Szpital Psychiatryczny św. Antoniego Wielkiego we Fromborku,
ul. Sanatoryjna 1, 14-530 Frombork**
Oddział psychiatryczny (ogólny), tel. 55 621 63 48
3. **Szpital Psychiatryczny Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej
w Węgorzewie, ul. Generała Józefa Bema 24, 11-600 Węgorzewo**
Oddział psychiatryczny (ogólny), tel. 87 427 01 28
4. **Szpital Miejski św. Jana Pawła II w Elblągu,
ul. Stefana Żeromskiego 22, 82-300 Elbląg**
Oddział psychiatryczny (ogólny), tel. 55 230 42 89
5. **Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Działdowie,
ul. Leśna 1, 13-200 Działdowo**
Oddział psychiatryczny (ogólny), tel. 23 697 22 11 wew. 189
6. **Powiatowy Szpital im. Władysława Biegańskiego w Iławie,
ul. gen. Władysława Andersa 3, 14-200 Iława**
Oddział psychiatryczny (ogólny), tel. 89 644 97 47

Oddziały psychiatrii w województwie pomorskim:

7. Szpital Specjalistyczny w Kościerzynie Sp. z o. o.
ul. Alojzego Piechowskiego 36, 83-400 Kościerzyna;
8. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Centrum Psychiatrii" Sp. z o. o.
ul. Kuracyjna 30, 82-550 Prabuty;
9. 7 Szpital Marynarki Wojennej z Przychodnią Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej imienia Kontradmirała Profesora Wiesława Łasińskiego w Gdańsku
ul. Polanki 117, 80-305 Gdańsk;
10. Samodzielny Publiczny Specjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Łęborku
ul. Juliana Węgrzynowicza 13, 84-300 Łębork;
11. Centrum Zdrowia Psychicznego w Słupsku
ul. Obrońców Wybrzeża 4, 76-200 Słupsk;
12. Szpital Dla Nerwowo I Psychiczenie Chorych im. St. Kryzana, ul. Skarszewska 7,
83-200 Starogard Gdański;
13. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Człuchowie
ul. Szczecińska 31, 77-300 Człuchów;
14. Uniwersyteckie Centrum Kliniczne
ul. Dębinki 7, 80-952 Gdańsk;
15. Wojewódzki Szpital Psychiatryczny im. Prof. Tadeusza Bilikiewicza w Gdańsku,
ul. Srebrniki 17, 80-282 Gdańsk.

Oddziały psychiatrii w województwie podlaskim:

Oddziały psychiatryczne dla dorosłych w ramach programu pilotażowego w centrach zdrowia psychicznego:

1. Oddział psychiatryczny z izbą przyjęć,
19-200 Grajewo, ul. Konstytucji 3 Maja 34, tel. 86 211 91 59,
2. Oddział psychiatryczny, 18-404 Łomża, Aleja Józefa Piłsudskiego 11, tel. 86 473 32 57,
3. Oddział psychiatryczny CZP, 15-272 Białystok, ul. Wołodyjowskiego 2, tel. 85 831 73 17,
4. Oddział psychiatryczny, 16-400 Suwałki, ul. Szpitalna 62, tel. 87 562 64 24,
5. Oddział psychiatryczny ostry, 16-400 Suwałki, ul. Szpitalna 62, tel. 87 562 64 24,
6. Oddział psychiatryczny, 17-200 Hajnówka, ul. Doc. Adama Dowgirda 9, tel. 85 682 91 12,
7. Oddział ogólnopsychiatryczny Centrum Zdrowia Psychicznego, 16-070 Choroszcz,
ul. Plac Z. Brodowicza 1, tel. 85 719 10 91 wew. 235,
8. Oddział ogólnopsychiatryczny Centrum Zdrowia Psychicznego II, 16-070 Choroszcz,
ul. Plac Z. Brodowicza 1, tel. 85 719 10 91 wew. 235,
9. Oddział psychiatryczny ogólny, 18-500 Kolno, ul. Wojska Polskiego 69, tel. 86 278 24 24 wew. 351.

Oddziały psychiatryczne dla dorosłych w ramach umów zawartych w rodzaju opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień:

1. Klinika psychiatrii, 15-272 Białystok, ul. Wołodyjowskiego 2, tel. 85 831 73 17,
2. Oddział leczenia ostrych zaburzeń psychicznych, 16-070 Choroszcz, ul. Plac Z. Brodowicza 1,
tel. 85 719 10 91 wew. 305,
3. Oddział ogólnopsychiatryczny V, 16-070 Choroszcz, ul. Plac Z. Brodowicza 1, tel. 85 719 10 91 wew. 260.

Oddziały psychiatrii w województwie kujawsko-pomorskim:

1. Szpital Uniwersytecki 1 im. dr. Antoniego Jurasza w Bydgoszczy
85-094 Bydgoszcz, ul. Skłodowskiej-Curie 9, tel. 52 585 42 69; 52 585 42 55
2. Wojewódzki Szpital Zespolony im. L. Rydygiera w Toruniu
87-100 Toruń, ul. Św. Józefa 53-59, tel. 56 679 58 44
3. Regionalny Szpital Specjalistyczny Im. Dr Władysława Biegańskiego
w Grudziądzu
86-300 Grudziądz, ul. Rydygiera 15/17, tel. 56 641 45 18
4. Wojewódzki Szpital Zdrowia Psychicznego im. dr Józefa Bednarza
w Świeciu
86-100 Świecie, ul. Sądowa 18, tel. 52 33 08 312

Oddziały psychiatrii w województwie mazowieckim:

1. Instytut Psychiatrii i Neurologii w Warszawie
ul. Jana III Sobieskiego 9, 02-957 Warszawa;
2. Samodzielny Wojewódzki Zespół Publicznych Zakładów Psychiatrycznej Opieki
Zdrowotnej w Warszawie
ul. Nowowiejska 27, 00-665 Warszawa;

3. Mazowieckie Specjalistyczne Centrum Zdrowia im. prof. Jana Mazurkiewicza w Pruszkowie
ul. Partyzantów 2/4, 05-802 Pruszków;
4. Samodzielny Wojewódzki Publiczny Zespół Zakładów Psychiatrycznej Opieki Zdrowotnej im. dr Barbary Borzym w Radomiu
ul. Krychnowicka 1, 26-607 Radom;
5. Szpital Wolski im. dr Anny Gostyńskiej Sp. z o.o. w Warszawie
ul. Marcina Kasprzaka 17, 01-211 Warszawa;
6. Szpital Bielański im. Ks. Jerzego Popiełuszki SP ZOZ w Warszawie
ul. Ceglowska 80, 01-809 Warszawa;
7. Mazowiecki Szpital Wojewódzki Drewnica Sp. z o.o.
ul. Karola Rychlińskiego 1, 05-091 Żąbki;
8. Specjalistyczny Szpital Wojewódzki w Ciechanowie
ul. Powstańców Wielkopolskich 2, 06-400 Ciechanów;
9. Wojewódzki Samodzielny Zespół Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej im. prof. Eugeniusza Wilczkowskiego w Gostyninie
ul. Zalesie 1, 09-500 Gostynin;
10. Płocki Zakład Opieki Zdrowotnej Sp. z o.o.
ul. Tadeusza Kościuszki 28, 09-402 Płock;
11. Mazowiecki Szpital Specjalistyczny im. dr. Józefa Psarskiego w Ostrołęce
al. Aleja Jana Pawła II 120A, 07-410 Ostrołęka;
12. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Siedlcach
ul. Starowiejska 15, 08-110 Siedlce;
13. Wojskowy Instytut Medyczny - Państwowy Instytut Badawczy
ul. Szaserów 128, 04-141 Warszawa;
14. Mazowiecki Szpital Bródnowski Spółka z o.o.
ul. Ludwika Kondratowicza 8, 03-242 Warszawa.

II. PACJENT W STANIE NAGŁEGO ZAGROŻENIA ZDROWOTNEGO Z TOWARZYSZĄCYMI ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI

Gdy **podstawowym** problemem zdrowotnym wymagającym leczenia w warunkach szpitalnych jest **problem somatyczny** m.in.:

- zaburzenia metaboliczne,
- choroby neurologiczne,
- zatrucia lub działania substancji psychoaktywnych,
- zaburzenia hormonalne,
- infekcje wpływające na stan psychiczny;

lub gdy występuje konieczność **szybkiej i pogłębionej diagnostyki** tj. wykonanie:

- badań laboratoryjnych,
- badań toksykologicznych,

- EKG,
- diagnostyki obrazowej (RTG, USG, TK, MRI),
- konsultacji specjalistycznych (neurologicznej, toksykologicznej, chirurgicznej itp.);

lub gdy występuje **potrzeba stabilizacji stanu ogólnego**, w szczególności:

- po próbie samobójczej,
- po samouszkodzeniu,
- po zatruciu,
- przy zaburzeniach świadomości,
- przy objawach somatycznych budzących niepokój

pacjenta należy transportować do najbliższego szpitalnego oddziału ratunkowego lub do szpitalnego oddziału ratunkowego/izby przyjęć szpitala z właściwym oddziałem .
Dopiero po stabilizacji stanu pacjenta, należy rozważyć jego przekazanie do oddziału psychiatrycznego.

Rolą szpitalnego oddziału ratunkowego/ izby przyjęć jest:

- natychmiastowa ocena i zabezpieczenie stanu ogólnego,
- przeprowadzenie diagnostyki różnicowej,
- wydanie decyzji o dalszym postępowaniu, w tym o przekazaniu pacjenta do oddziału psychiatrycznego.

PACJENT PO SAMOUSZKODZENIU LUB PRÓBIE SAMOBÓJCZEJ

Pacjent, który po samouszkodzeniu lub próbie samobójczej doznał urazu bądź zatrucia, musi najpierw trafić **do miejsca zapewniającego stabilizację jego stanu somatycznego**, tj. do:

- najbliższego szpitalnego oddziału ratunkowego lub do
- szpitalnego oddziału ratunkowego/izby przyjęć szpitala z właściwym oddziałem (chirurgia, ortopedia i traumatologia narządu ruchu, toksykologia itp.)

a dopiero po stabilizacji jego stanu, powinien zostać przekazany do oddziału psychiatrycznego.

1. Pacjent, który po przyjeździe zespołu ratownictwa medycznego (ZRM) zaprzecza myślom samobójczym

Wcześniejsza wiarygodna informacja o zamiarze samobójczym nakazuje podejrzewać wysokie ryzyko wystąpienia zachowań samobójczych, niezależnie od późniejszego zaprzeczenia. **Kryzys samobójczy należy traktować jako stan bezpośredniego zagrożenia zdrowia i życia.** Należy mieć na uwadze, iż zaprzeczanie po przyjeździe ZRM jest częste (lęk, wstyd, chwilowa ulga) i nie wyklucza ryzyka samobójstwa. Natomiast intoksykacja nasila impulsywność i obniża kontrolę, podwyższając ryzyko działań autodestrukcyjnych. Pacjenta takiego należy przewieźć do właściwego szpitala, chyba że spełnione są łącznie następujące warunki:

- brak aktualnych myśli/planu/zamiaru/środków;
- obecność silnych czynników ochronnych i natychmiastowa opieka osoby dorosłej/rodziny;

- możliwość natychmiastowej konsultacji psychiatrycznej/psychologicznej w warunkach ambulatoryjnych;
- brak intoksykacji i ciężkich objawów psychicznych;
- decyzja potwierdzona telekonsultacją z lekarzem (preferencyjnie z psychiatrą).

Każdorazowo w dokumentacji medycznej ZRM powinien być opisany wywiad medyczny, wynik oceny ryzyka, rozmów ze świadkami/rodziną, decyzja kierownika ZRM i uzasadnienie.

W sytuacji gdy pacjent jest pod wpływem alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych, to stan odurzenia zwiększa ryzyko zachowań niepożądanych

i uniemożliwia rzetelną ocenę psychiatryczną. W praktyce obowiązkowy jest transport do podmiotu leczniczego.

Pacjent, u którego stan nagłego zagrożenia zdrowotnego nie jest wywołany przyczyną somatyczną, lecz wynika z jego stanu psychicznego, powinien zostać przetransportowany bezpośrednio do szpitala z oddziałem psychiatrycznym.

1. Pacjent, który odmawia transportu do szpitala

Podpisanie przez pacjenta lub opiekuna odmowy transportu do szpitala nie zwalnia ZRM z obowiązku oceny ryzyka ani zapewnienia bezpieczeństwa. W razie istotnego zagrożenia należy zapewnić transport i przyjęcie bez zgody, zgodnie z przepisami prawa (art. 21 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego). Odmowa pacjenta lub opiekuna nie może ograniczać działań ratujących życie (art. 30 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty).